

a vaskarika fából valónak bizonyult, mert a szociáldemokrata pártok a nők választójoga dolgában csü-törtököt mondtak.

A nők választójogának megszerzése elé vetett első akadály a szociáldemokrata nők eltiltása az általános ncmozgalomtól. S itt kezdődik a szándékos ámtításnak nyeis és póre kibontakozása. Itt kezdődik a nemi kettős erkölcs elvének átvitele a politikai erkölcsökre.

A szocialdomokrácia a nemek teljes szociális egyenlőségét hirdeti. A nők hisznek a tételben, a pártonkívüli szocialista nők küzdenek is korlátlan érvényesítéséért, de a párton belüli szociáldemokrata nőekkel szuggestív módon sikerült elhitetni, hogy a program e tételének megvalósítását sürgetni főbenjáró bűn. E tétel dogma. Üdvözítő megnyugtató dogma, de érvényesítéséért küzdeni annyi, mint kételkedni a dogmában.

Nem római katolikus, aki kételkedik a szeplőtlen fogantatásban, a szentháromság egyisten voltában. Nem zsidó, aki nem hiszi el, hogy a Vörös tenger megnyílt és száraz átkelést nyújtott a kiválasztott népnek. És nem szocialista, aki nem elégszik meg a programm dogmájával, hanem a »segíts magadon: megsegít az isten« elvét akarja a nők egyenjogúsítása terén érvényesíteni. Már pedig ha e dogmát jól szemügyre vesszük, a politikai kettős morál egyik legjellegzetesebb megnyilatkozásával találkozunk.

A nemek programmszerinti egyenjogúsága a párton belül a gyakorlatban így fest:

Nők:

Polgáriakkal együtt dolgozni ellenkezik a szociáldemokrácia alapvető gondolataival. Buchingerné, Kalmár Zsófi, Grailich Elza, Malonai Istvánné, a nők választójoga érdekében nem dolgozhat együtt X. Y. grófnéval, Glücklich Vilmával, Schwimmer Rózsával, Bordás Istvánnéval s a pártonkívüli nőmozgalom többi munkásával.

Szociáldemokrata nőknek a nőélet más kérdéseiben sem szabad a pártonkívüli — minden pártbeli nőt összekötő — nőmozgalomban résztvenni.

Főbenjáró bűn volna, ha Malonai Istvánné gróf X. Y.-néval luncheölne.

Férfiak:

Kunfi, Garbai, Garami, gróf Apponyi Albert, gróf Károlyi Mihály, Justh, Polónyi, néppárti Huszár Károly, gróf Andrassy Gyula, gróf Zichy Aladár a szociáldemokrata alapelvek megsértése nélkül azonban fegyvertársak az »általános« választójog kiküzdésére.

Szociáldemokrata férfiak tagjai a pártonkívüli szabadkőművességnek, a pártközi Társadalomtudományi Társaságnak, a hírlapírók különböző eaesületeinek, stb. stb.

Kunfi, Garbai és a többi férfi természetesen joizüt vacsorázhat gróf Károlyi Mihály társaságában, sőt a szociáldemokrata párt nem omlott össze, amikor Justh születésnap bankettjére pártküldött vitte messze Tornyára a párt szívélyes üdvözléseit

S ugyanennek a példák ezreivel igazolható kettős erkölcsnek egy új jelensége a március 8-án tartandó demonstráció, amelyet* »Nők Napjának« kereszteltek el.

Mintha a nők céljait akarnák vele szolgálni, pedig a nőknek ez a napja is, mint a végtelenségbe lepergő idő minden része, a férfiaké, csak őket szolgálja.

* A mind hatalmasabbá lett általános nőmozgalom folytonosan megismétlődő »nők napjainak« proletár ellentétéként tervezték.

Nők napja

Írta: BÉDY-SCHWIMMER RÓZSa.

Egy kis önámítással a rab is szabadnak érezheti magát. Legalább naponkénti sétája alatt. Szabadsága persze csak a börtön faláig ér.

Ugyanilyen önámítással hihetik a szociáldemokrata párthoz tartozó nők, hogy pártjuk egyenjogú és teljesen értékelt tagjai. Nem a szocialista nőkről, hanem a szociáldemokrata párthoz tartozó nőkről van itt szó. Mert sok szocialista nő van a világon, aki nem csatlakozik a szociáldemokrata párthoz, mert nem akarja magára erőszakolni a párt részéről a nőktől követelt önámítást.

A pártbeli szocialista nők áldozatainak a szuggestió, amely elhitei velük, hogy a párton belül minden arany, ami fénylik. Ez a szuggestió oly erős, hogy végül ők maguk is azt állítják a fakarikáról, hogy az vasból van.

Ilyen fából vaskarika a nő egyenjogúságának, s főképen politikai egyenjogúsításának hirdetése a párton belül. Senki sem veszi komolyan, de mindenki megköveteli, hogy a komolyság látszatát fentartsák. E látszat fentartásának egyik eszköze a kopenhágai nemzetközi szociáldemokrata kongresszust megelőző nőkonferencia határozatából 1911. óta több országban rendezeti «nők napja».

Ennek a napnak az eszméje a nők politikai egyenjogúsításáért nemzetközi szervezetségben küzdő pártonkívüli mozgalom hatása alatt született.

A szociáldemokrata pártok programjába belekeült a nők választójoga is, de e jogtól a proletárság épugy irtózik, mint a polgárság. A programm e pontja sokáig nem is okozott gondot. A baj csak akkor kezdődött, amikor a szervezett nőmozgalom históriai és tapasztalati alapon Lassallenak az erők koncentrálsáról szóló tanának megfelelően, mindenek elé és fölé helyezte a választójogi küzdelmet.

A nők választójoga aktuális politikai kérdés lett s ekkor a szociáldemokrata programmok nem álltak helyt az aranypróbának. Mihelyt aktuális lett a kérdés,

Mi történik március 8-án?

A »Nőmunkás« című pártlap 1914. jan. 15-iki vezércikke szerint: »A mi demonstrációnk a nők politikai felvilágosítása mellett hangosan követelni fogja az általános, egyenlő, titkos választójogot a férfiak részére, mint a nők választójogának előfeltételét.«

Tehát a; nők napja a férfiak választójogáért. (L. a »Nőmunkás« összes idei számait és a »Nők Napja« című alkalmi lapot.)

Ez a rendezés a szociáldemokrata vezetők részéről tiszta átmítás és a párthoz tartozó nők részéről álmódó önámítás:

Először is hamis cégér alatt folyik a rendezés, mert a kopenhágai határozat szerint a nők választójogáért, s nem a férfiakéért rendezendő a »Nők Napja«. Ha tehát a férfiak érdekében sorakoztatják a nőket: adjanak becsületes nevet e demonstrációnak.* Másodszor: átmítás és önámítás a férfiak általános választójogát a nő választójoga előfeltételének feltüntetni és elfogadni.

A szociáldemokrata pártok sehol a világon nem tettek egyetlen lépést a nők választójoga érdekében, ha törvényes formák közt vagy forradalmi akcióval megszerezték, vagy egyes politikusok, vagy más politikai pártok taktikai érdekeiből kifolyóan megkapták a férfiak általános választójogát.

Mindenütt, ahol a nők megszerezték a választójogot, kizárólag a maguk küzdelmének, kitaró erejüknek köszönhetik. S nem véletlen, hogy mind olyan országokban jutottak leggyorsabban a révbé, ahol proletárasszonyok nem dirigáltatták magukat félre, nem parancsoltatták magukat szembe az összes nők érdekeit képviselő nőmozgalommal. Szóval: ahol a proletárnők is öntudatosan és függetlenül gondolkodnak s emberek mernek lenni: Amerika 10 államában, Ausztráliában, Finnországban és Norvégiában. S ugyanez áll a nők választójogához legközelebb álló többi skandináv államra, Angliára és Hollandiára is.

Az általános férfiválasztójog legklasszikusabb államaiban: Franciaországban, a Németbirodalomban, Svájcban, továbbá Ausztriában, Bulgáriában, Belgiumban s az általános férfiválasztójog többi országában a szociáldemokrata és akárhány polgári párt is a férfiak választójogának még nagyobb demokratizálását tartja napirenden és a nők választójogát ép olyan bájmosollyal utasítja vissza, mint ahol a »férfiak általános választójoga, mint a nők választójogának előfeltétele« még nincs meg.

És amint törvényszerűség mutatkozik abban, hogy semmilyen partbeli férfiak — akármit is ígérjen a programjuk — nem szerzik meg, csak kikényszerítetik magukból még ha a programjuk nem is ígérte meg —

* Az élvezettük gyümölcse, de az anyja nevével büntetik.

a nők választójogát, úgy ugyanannyira törvényszerűség, hogy a nők, ha nem sikerült egyszerre megszerezniük valamennyi nő választójogát, nem szüntenek meg dolgozni, amíg az összes nők egyenjogúsítását nem biztosították.

Igy a norvég nők 1907-ben kapott korlátozott választójoguk segítségével megfeszített erővel és pillanatnyi szünet nélkül folytatták a mozgalmat, amíg 1913 június havában sikerült a korlátlan egyenjogúságot biztosítani. A választójog birtokában lévő összes asszonyok pedig a Nők Választójogi Világszövetsége keretében támogatják a többi nemzet asszonyait, jogaikért vívott küzdelmükben.

Ezek a tények megvilágítják a szociáldemokrata párthoz tartozó nőknél gyakorolt pártzsarnokság célját: a nők választójogának elodázását. Vannak szívük mélyéig és minden porcikájukban szocialista nők, akik józan aggyal átlátnak e taktikán s azért nem ejtetik meg magukat a leggyönyörűbben hangzó jelszavaktól: ezek kimondják, hogy meztelen a király, amikor a szuggestió hatása alatt levők elragadtatva csodálják a meztelen király állítólagos aranyfonalú palástját. Van kabát azok számára, akik hisznek, de nincs azok számára, akik látnak és tudnak.

És minél mélyebb vágyakozással keresünk reményt az emberiség megváltására, annál határtalanabb szomorúsággal látjuk, hogy a szociáldemokrácia nem fogja azt hozni, amit csillogó teóriában ígér. Ha már ma, ott, ahol csupán tőle függ is úgy bánik a nőekkel, mit várhatunk uralkodásuktól? Maguknak mindent, az asszonynak semmit, legjobb esetben szemfényvesztést.

E szemfényvesztéssel, mint a társadalom többi bűneivel szemben is a pártonkívüli nőmozgalom tovább is rendezi minden év 365 »Nők Napját«.